

KLIPPER - JACHT

Leonora II

Wie op de Hiswa-tentoonstelling van dit voorjaar de stand van de Scheepswerf Vahali uit Gendt in de Betuwe heeft bezocht en dat deden zeker alle liefhebbers van platbodems — want daar stond die stalen kajuitschouw — werd misschien net als wij getroffen door de tekeningen en foto's van een klipperjacht, die daar ook te zien waren. Dit schip lag trouwens in werkelijkheid bij de Apollohal gemeerd als onderdak gedurende de tentoonstelling voor de heer J. D. van Hasselt van genoemde werf. Later zagen wij dit schip op de Vecht liggen en op de Loosdrechtse Plassen, en, vergissen wij ons niet, dan was het ook bij de reünie van het Stamboek in Grouw.

Het verheugt ons, dat wij in de gelegenheid zijn de tekeningen en enige foto's van dit opmerkelijke jacht hier weer te geven. Dat niet alleen, omdat het hier een weinig gebruikelijk jacht-type betreft, maar ook omdat dit schip — in tegenstelling tot de talrijke tjalk-jachten van tegenwoordig — niet oorspronkelijk als vrachtschip heeft gediend, maar als jacht werd gebouwd. De heer Van Hasselt schrijft ons trouwens, dat de tekening, die uit 1898 dateert en die van de hand van de bekende klipperbouwer Van Duyvendijk is, gemaakt werd voor een Zeeuwse visser, waarvoor een dergelijk schip werd gebouwd met één mast. Volgens die zelfde lijnen liet de heer Van Hasselt zijn *Leonora II* als jacht bouwen, waarbij hij de voorkeur gaf aan de kitstuigage, dus aan twee masten, zoals de vroegere Zeeuwse klippers veelal hadden en zoals het zeeverkenersschip *Lichtstraal* nu nog heeft.

Een andere wijziging, die werd aangebracht, is de aangezette kiel van 30 cm

Het klipperjacht *Leonora II* onder zeil op de Zuiderzee en voor de wal te Lemmer.

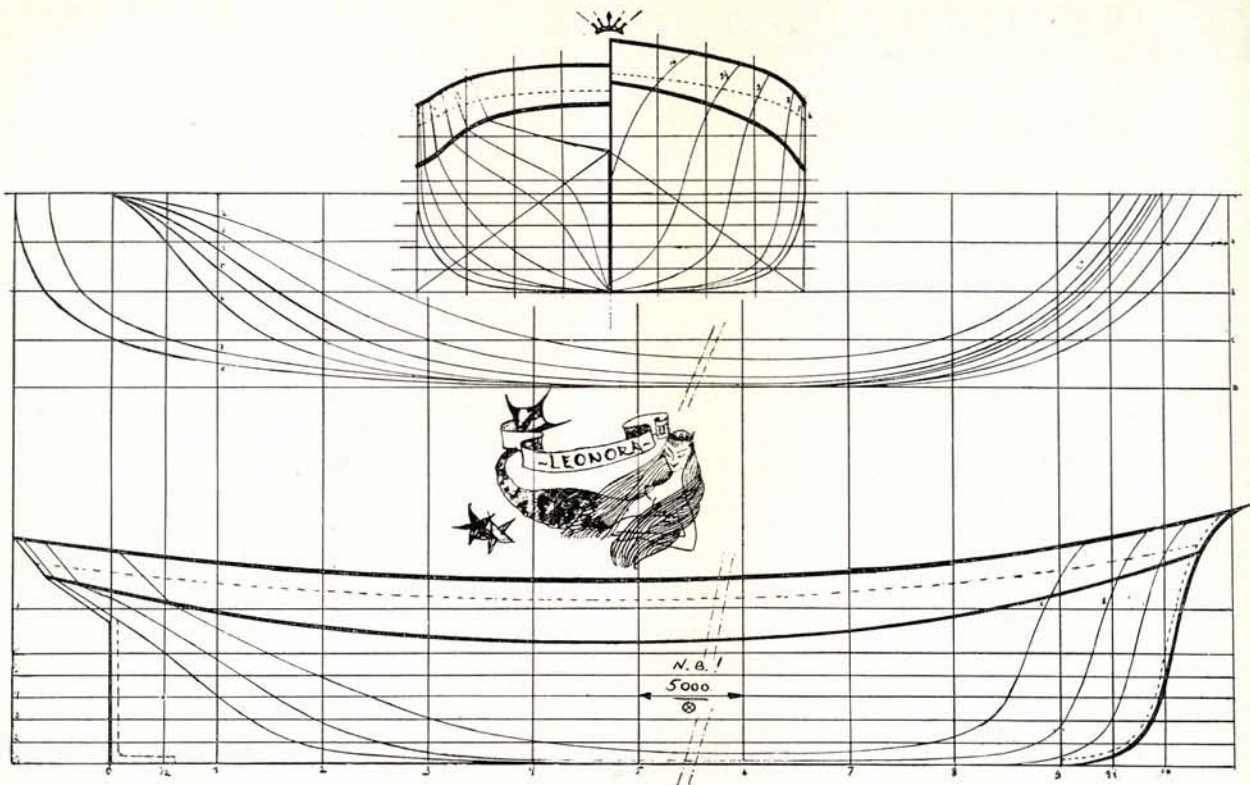
hoogte en op het grootspan 25 cm breedte, gevuld met ponsdoppen en cement als ballast, omdat het schip als jacht altijd onbeladen vaart en dus te vlot zou liggen.

De eigenaar schrijft, dat het schip onder het, inderdaad niet te grote, tuig door hem en zijn vrouw op ruim water goed te varen is, maar dat er wel behoefte is aan grote bijzeilen vooral een halfwinder. De vaareigenschappen zijn goed, ook dankzij de voor de breedte van 3,50 m vrij grote lengte van 15 m. De kiel geeft een rustige ligging op het roer en vermindert de drift aanzienlijk, terwijl het draaien er niet door wordt bemoeilijkt. Zelfs met flauwe wind gaat het jacht overstag zonder dat de fok wordt bak gehouden. Door het grote gewicht van totaal 18 ton zet het schip flink door.

De hulpmotor van 25 pk, die direct op de schroef werkt, geeft aan dit toch vrij grote en zware schip een snelheid van ca. 11 km/uur in stil water en is gebleken van voldoende vermogen te zijn. Deze lucht-gekoelde motor kan ook worden gebruikt voor de verwarming van de roef.

Het schip is, zoals de inrichtingstekening laat zien, zeer ruim en is ondanks de bouw van staal, ook voor dek en opbouw, dankzij algehele isolatie met glaswol achter de betimmering, zeer prettig bewoonbaar. Onder de roef-opbouw is behoorlijke stahoogte. De kajuit over de volle breedte meet in de lengte ongeveer 4.50 m. Hier is ook de

kombuis ondergebracht, direct tegen het achterschot aan bakboord. De neergang is aan stuurboord naast de bezaansmast.

Opvallend is de gezellige hoek met sofa en losse stoelen, de gashaard, het bureau en de vele kastruimte. Beide boord-betimmeringen zijn op de tekening aangegeven, die aan stuurboord is ondersteboven getekend.

Voor de kajuit is aan bakboord een mooie eigenaarshut met een zeer ruime kast, die door een schuifdeur toegankelijk is. W.c. en wasgelegenheid zijn aan stuurboord, buiten gebruik verborgen achter een gordijn. In het vooronder zijn vier slaappleatsen, zodat er in totaal kooien voor zes personen in dit schip zijn. Onder alle kasten is veel berg-ruimte.

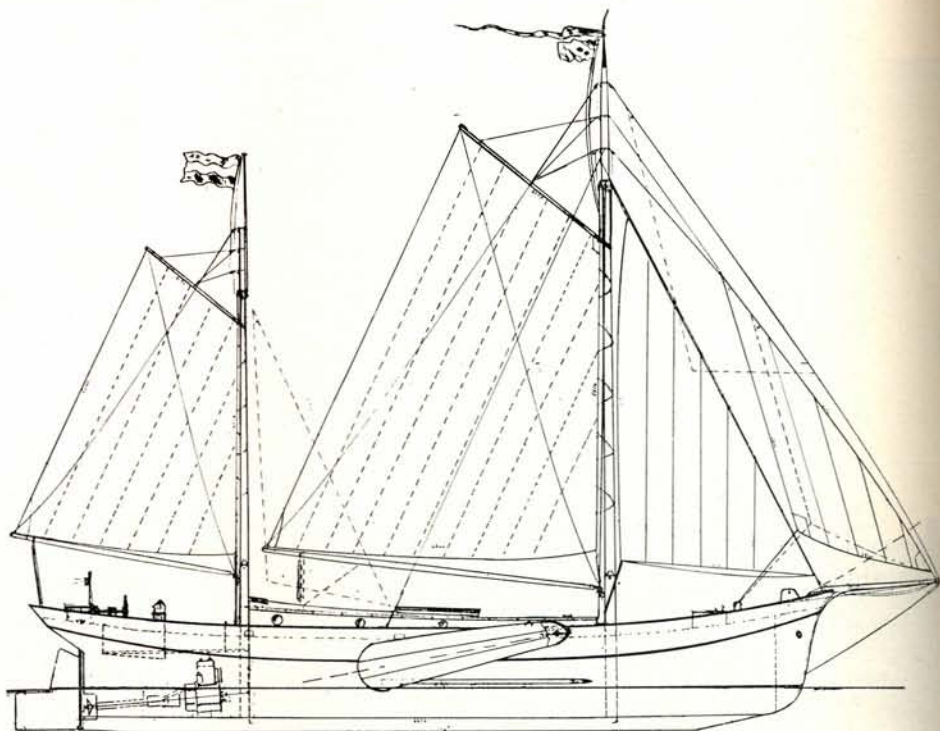
Bij de beschouwing van de lijnen moet er mee rekening worden gehouden, dat tussen de tekenspanen 5 en 6 een afstand van 5 meter moet worden gedacht, waaruit moet worden opgemaakt, dat hier een recht middenschip aanwezig is. De vrij gedrongen vorm, die deze tekening aangeeft, is dus in werkelijkheid veel gestrekter, zoals trouwens wel op de zeiltekening is te zien. Deze tekening, samen met de foto's geven de beste indruk van dit jacht. De romp met een mooie zeeg — misschien van achteren wat hoog opgestrookt —, goed gevormde einden, matig-hoge opbouw en de tuigage harmoniëren goed met elkaar. Hoewel een totaal zeiloppervlak van nog geen 70 m² met inbegrip van de aap, voor een dergelijk groot schip vrij gering is, maakt het toch niet de indruk van ondertuigd te zijn. Voor de bediening is dit een bijzonder handzame tuigage; door bijvoorbeeld het grootzeil te strijken wordt flink zeil geminderd, terwijl het schip toch manoeuvreerbaar blijft. Mast, zwaarden en ankers worden met de lier bediend, terwijl de vallen alle op de hand zijn. Het grootzeil van ruim 30 kwadraat meter met een gaffel van 3.20 m lengte bijzetten zal wel het zwaarste karwei aan boord zijn.

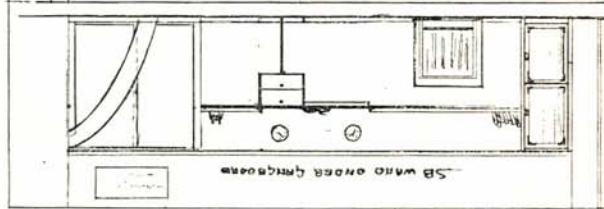
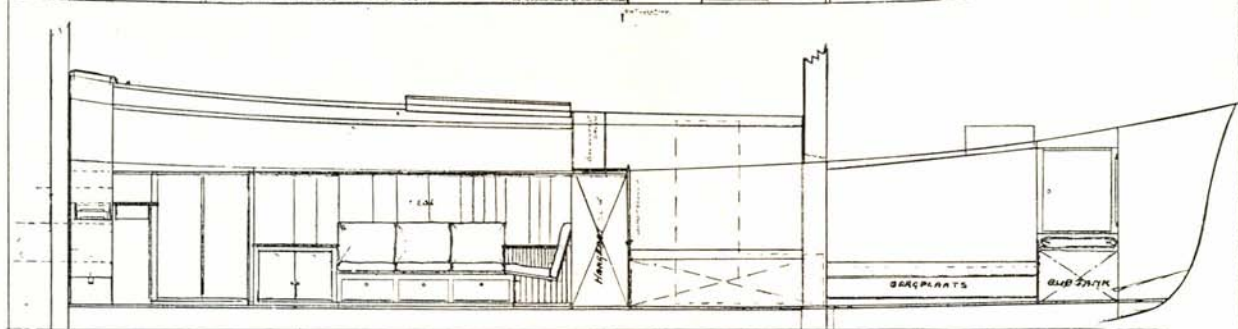
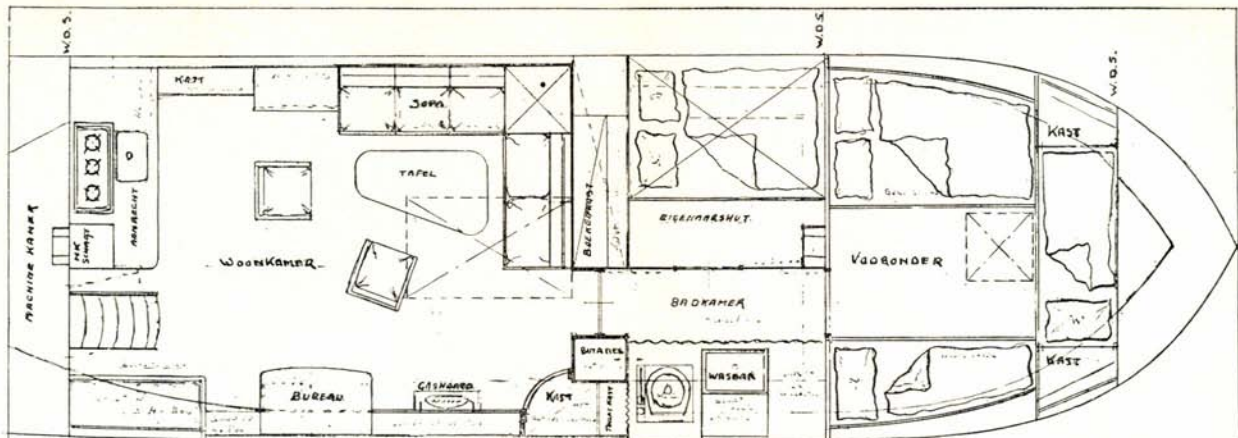
Wij zijn overtuigd, dat vele lezers met belangstelling de tekeningen van dit klipperjacht zullen bekijken en dat velen zich zullen kunnen voorstellen hoeveel plezier aan een dergelijk schip te beleven is. Immers het biedt ampele woonruimte voor een flink gezin en daarbij de mogelijkheid voor het maken van kostelijke tochten over al onze wateren, waarbij Zuiderzee en Zeeuwse stromen niet geschuwd behoeven te worden. Wij kunnen de bouwer-eigenaar daarom van harte geluk wensen met zijn jacht.

J. L.

Klipperjacht *Leonora II*, ontwerp H. van Duyvendijk (1898), bouw Werf Vahali, Gendt (1958). Lijnen- en inrichtingstekening schaal 1 : 70. Lengte over alles 15 m, lengte waterlijn 13.50 m, breedte 3.50 m, holte 1.48 m, diepgang ca. 0.80 m, met zwaard 2.70 m, waterverplaatsing ca. 18 ton. (Men lette erop, dat de lijn-tekening verkort is getekend, in die zin, dat tussen tekenspanen 5 en 6 een afstand van 5 m in werkelijkheid is.) Voor de inrichtingstekening zie blz. hiernaast.

Klipperjacht *Leonora II*, zeiltekening schaal 1 : 140. Zelloppervlak 69 m², bezaan 15 m², grootzeil 30.50 m², fok 12 m², kluiver 6 m², aap 5.5 m².

Z.S. LEONORA II
INDELINGSPLAN
 SCHRIPSMAAT VANALI, GENDT.